საქართველო

ყოველდღიური გაზეთი — შაბათი, 18 ღვინობისთვე 1919 წ. № 275 — ფასი 3 მან.

ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ღირება 180 მან. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 60 მან. ცალკე № 3 მან. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა— 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 60 მ. მისამართის გამოცვლა 10 მ. რედაქცია და კანტორა ღიაა დილის 9 საათ. ნაშ. 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა; ფოსტის ადრესი, თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76; ტელეგრამის ადრესი:—თბილისი „საქართველო“.

ტელეფონი № 15—73.

ალპრა

პლეხანოვის ქუჩა, 91 სახ. უნივერსიტეტის გვერდით

შაბათიდან ქალის უურისძიება — სასწაულებრივი!!

ურისძიება ფარსი 5 ნაწილად. დიონი კორენის მონაწილეობით

დასაწყისი საღ. 6 საათ.

ვლადიმერ პარმენის ძე და მეუღლე მისი ტიტო ზურაბის ასული კიკნაძეები შვილებითურთ გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ ბაკურიანში ვერაგულად მოკლულნი

პლატონ და პეტრე გიგოს ძე კიკნაძეების

დაკრძალვას, რომელიც მოხდება დაბა ხარაგაულში კვირას, 19 ღვინობისთვეს. 2616 1—1

კვირას, 19 ღვინობისთვეს გარდაცვლ იქნება დიდუბის ეკლესიაში წლის წირვა ძვირფასი დედის

კნ. გაგალე ბარათაშვილის

სულის მოსახსენებლად, წირვის დასაწყისი დილის 10 საათზე, პანაშვიდი 11 ნახ. ს., რასაც აუწყებენ თ. დ. ვახტანგ და ივანე გიორგის ძენი ბარათაშვილნი სახლობით. 2617 1—1

სახელმწიფო თეატრი

ოპერა ევლახიშვილის ხელმძღვანელობით.

დღეს, 18 ღვინობისთვეს

ურიის ქალი

ნებართვანი — საზღვარ-გარედ

იმ პირთ რომელთაც სურთ საზღვარ გარეთ გასვლის ნებართვა ალონ ბათომის მიმართულებით უნდა **წერილობით** მიმართოს ბრიტანეთის შტაბს ბათომში.

Intelligence offcer B. H. Q. Batum.

საჭიროა წარდგენა შემდეგი ცნობების: სახელის გვარის, ეროვნების და აღნიშვნა სად მიემგზავრება, დარჩება საზღვარ-გარეთ თუ ისევ დაბრუნდება უკან.

უნდა წარდგენილ იქმნეს 3 ფოტოგრაფიული სურათი.

პასუხი დაუყოვნებლივ მიეცემა და მის მიღების შემდეგ ნებართვის მიღება შეიძლება ბათომში.

საჭირო არაა პირადათ მიმართვა ბათომში ან კიდევ მიმართვა რომელიმე ბრიტანიის დაწესებულებას თბილისში. 204 4—4

1 ხარისხ. — კაფე-პარიზი — 1 ხარისხ.

დამფუძნ. კრების ქ. (ყოფ. სასახლის ქ.) ქართულ კლუბის ქვეშ.

ყოველ დღე: **საუზმე, სადილები, ვახშმები.**

სურსათი უაღრეს ღირსებისაა. კეთება მხოლოდ კარაქზე.

სადილები პურით 2 თავი 15 მან.

„ 3 „ 20 „

ყოველ დღე მზადდება **აზიზი საჭმელები** საქართველოს ყველა კუთხისა და ევროპიული. საგანგებოდ გამოწვეულია იმერეთიდან ცნობილი მზარეული. მოწყობილია ცალკე კაბინეტები წვეულებისათვის

პროცენტები მსახურთა სასარგებლოდ არა ხდება სტუმრებს.

რესტორანი ღამის 2 საათამდეა ღია.

პატივისცემით **ვარ. გვათუა.**

ტეხნო-ქიმიური ლაბორატორია

„ალფა“

ამით აუწყებს თავის კლიენტებს, რომ ფეხსაცმელების „მაზის“ წარმოების უფლებები გადაეცა კოოპერატივ **„დახმარებას“** სთხოვს მაზის მსურველთ მაზის შესაძენად ამიერიდან მიმართონ კოოპერატივ „დახმარებას“ თავისუფლების მოედანზე თამამშევის სახლში.

გამგეობა „ალფა“. 207 10—4

ქართულ ლატარიის გამგეობა

ამით აუწყებს თავის პროვინციის კომიტეტების და ყველა აგენტების საყურადღებოდ, რომ ვინც **ამა თვის 25-მდის** არ წარმოადგენს გაუყიდველ ბილეთებს, შემდეგ კანტორა ბილეთებს არ მიიღებს და კომიტეტებს თუ აგენტებს მოსთხოვენ წარმოუდგენელ ბილეთების ფასს.

ლატარიის გათამაშება მოხდება 2 გიორგობისთვეს სახელმწ. თეატრში.

კანტორა (სასახლის ქ. № 5, ტელ. 7—61) ღიაა დილის 9—2 ს და საღამოს 6—8 საათამდე. 209 1—1

ქართული ლატარია.

მხოლოდ ორი კვირა-ღა დარჩა ლატარიის გათამაშებამდინ. პირველი მოგება 100,000 მანეთია.

შეიძინეთ ლატარიის ბილეთები, ამით ხელს შეუწყობთ ქართულ უნივერსიტეტის და თეატრის აშენების საქმეს.

2 გიორგობისთვეს გათამაშდება ლატარია.

209 1—1

ვართ თუ არა მზად?

ცხადი იყო, რომ პირისპირის ბრძოლით საქართველო რუსეთის უღელს კისრიდან ვერ გადაიგდებდა,—იმდენად ჩვენდა არა სასარგებლოდ იყო განწყობილი ძალისა და რიცხვის პროპორცია ამ ორ ქვეყანას შორის. ჩვენი დამოუკიდებლობა უნდა წარმოშობილიყო საერთაშორისო სირთულისა და რუსეთის ხელმწიფების დაშლის ნიადაგზე. ასეც მოხდა. ცხადია, რომ ხელმწიფება—აღდგენილი რუსეთი შეეცდება დაიბრუნოს ძველი სახელმწიფო საზღვრები და პირველ იმ ქვეყნებს მიიწვევს, რომელნიც მეტ საშიშროებას წარმოადგენენ მის იმპერიალისტურ მიზნებისთვის და რომელთაც დღეს-დღეობით ნაკლებად აქვთ მოპოებული საერთაშორისო დასტური დამოუკიდებელ არსებობისა. ამ მხრივ, საქართველო და საერთოდ ამიერ კავკასია პირველი თავდასხმის საგანი იქნება. ცხადია, რომ ჩვენი დამოუკიდებლობის ხსნა, აღდგენილი რუსეთის შურის მაძიებელ შემოტევისაგან, გარდა ჩვენი საკუთარი ძალის მოწყობისა, უნდა გვეძებნა, დღეს შექმნილ პირობებში, ანტანტთან ან, უკეთ მის ერთ-ერთ წევრთან პოლიტიკური კავშირის დადებაში. ამ მხრივ, ჩვენი სიტუაცია მეტად მარტივი იყო, ჩვენი საწარმოვო საგარეო პოლიტიკა—მეტად ცხადი და სადა. მიუხედავათ მდგომარეობის ასეთი სიცხადისა და საწარმოვო პოლიტიკის ასეთი სიაშკარავისა, ჩვენ მაინც ვერ გავითვალისწინეთ ჩვენი მოქმედების ხასიათი საერთაშორისო კონიუკტურაში და საგარეო პოლიტიკაში სწორი გეზი ვერ დავიჭირეთ. ვერ შევსწვდით იმას, რაც უბრალო, ჯანმრთელი ორგანიზმს ინსტიქტით და ალღოთი უნდა აეღო და ეს მოხდა უმთავრესად იმიტომ, რომ შინ აღზრდილ და პარტიულ ატმოსფეროში დამკვიდრებულ მართველ სოციალისტობას არა ჰქონდა სახელმწიფოებრივი თვალის გარი და მეტიჩრულ ოპოზიციაში ჩაუდგა გამარჯვებული ანტანტის ოფიციალ პოლიტიკას. ეს მთელი წელიწად-ნახევარი დამოუკიდებელი არსებობისა ისე განვლეთ, რომ ჩვენი თვით-განმტკიცების ორი აუცილებელი ფაქტორიდან ვერც ერთი ვერ მოვიმარაგეთ: ვერც საკუთარი ძალის შეიარაღება და ორგანიზაცია ავიყვანეთ იმ სიმაღლეზე, რომელზედაც შეგვეძლო აგვეყვანა, პარტიულის ნაცვლად, სადი სახელმწიფოებრივი პოლიტიკა და შეგნება რომ გამოგვეჩინა და ვერც ანტანტთან საერთოდ და ვერც მის ერთერთ წევრთან კერძოდ ღრმა ურთიერთობა ვერ გამოვარკვიეთ. და მაშინ როდესაც ჩვენ ასეთ მდგომარეობაში ვიმყოფებით, რუსეთში იღევა სამოქალაქო ომში ჩაბმულ მოპირდაპირეთა ენერგია და ანარქიის ლიკვიდაცია თანდათან ახლოვდება, ერთერთი მებრძოლის გამარჯვებით. რუსეთის ანარქია, შინაური ომი და ხელმწიფების დაშლა ის სასული იყო ჩვენთვის, საიდანაც მოდიოდა საქართველოს დამოუკიდებელი ორგანიზმისთვის სასუნთქი ჰაერი, რომ ჩვენ მდგომარეობის გამოყენების შნო და უნარი გვქონოდა.

დღეს ამ ანარქიის აღსასრულის მოახლოვება ჩვენს დამოუკიდებლობას საფრთხეს უთხზავს. დღეს ისეთ ხანაში ვართ, რომ საქართველოს სახელმწიფოს ზღურბლზედ, ერთმანეთს უახლოვდება და ხვდება ორი მომენტი: რუსეთის შინაური ომის მეხუთე აქტი და საქართველოს ყოფნა უმოკავშიროდ და საკუთარი ძალის მოუგვარებლობა სამხედრო ძლიერების მაქსიმუმის მოსაცემად. ეს კომბინაცია თავის წარმომშობი ენერგიით ისეთივე ძლიერია საქართველოს მესვეურებისთვის, როგორც იყო გერმანიის გამარჯვება და რუსეთის ბოლშევიკური რევოლიუცია. თუ უკანასკნელმა კომბინაციამ შვება და ხსნა მოგვცა, პირველი გვემუქრება კვლავ ეროვნული მონობის უღლით. წამ-უწუმ მოსალოდნელია რუსეთის თავდასხმა საქართველოზე. გვაქვს ყოველივე ეს გათვალისწინებული და გვაქვს თუ არა მიღებული ყველა საშუალება ჩვენი საკუთარი ძალის და მთელი ჩვენი პოტენციის გამოსაყენებლად სამშობლოს თავგანწირულ დასაცავად, ცა და ქვეყანამ ზურგიც რომ შემოგვაქციოს და მარტოდ მარტოდ მტრის პირისპირ რომ დავრჩეთ?

ეს უნდა საქმით დაგვიმტკიცოს ჩვენმა მთავრობამ, როდესაც ამის დრო დაგვიდგება. ჩვენ კიდევ ერთხელ ვაფრთხილებთ საქართველოს მთავრობას.

ანარქიის ასალაგმად!

დღეს ჩვენს გაზეთში იბეჭდება ცნობა ანანურიდან, თუ როგორ აიკლო ყაჩაღთა ბრბომ ეს სოფელი.

ისეთ კადნიერებას, რომელსაც ადგილი ჰქონია ანანურში, შეუძლებელია წარსულში პრეცედენტი მოუძებნოთ. საკმაოა რამდენჯერმე გამეორდეს ასეთი შემთხვევა, რომ ჩვენ დავკარგოთ იმედი, სამოქალაქო ცხოვრების დაწყობის და სახელმწიფოებრივი წესრიგის აღდგენის.

დღე არ გავა ისე, რომ გაზეთებში ცნობა არ იყოს, საქართველოს სამხედრო გზაზე გაძარცვის და მკვლელობისა.

აგრეთვე სიმპტომატიურია სამხედრო მინისტრის ბრძანება რესპუბლიკის ხარჯებისადმი, რომელშიც აწერილია 12 ოქტომბერს ქ. სოხუმში მეორე ქვეითა რაზმის ჯარის კაცების მიერ იარაღის საწყობის გაძარცვის მოწყობა.

ეს ამბები სულ ორი დღის განმავლობაში ხდება—რამდენი სხვა ასეთ გამოსვლებს ჰქონია ადგილი სოფლებში და რამდენს კიდევ შემდეგში ექნება, თუ თავის დროზე არ იქნა მიღებული ზომები ამის სალიკვიდაციოთ.

მთელი დუშეთის მაზრა და აფხაზეთი დღეს, გამზადებულია ანარქიისათვის, და როგორც ბოლშევიკებს, ისე დენიკინის აგენტებს და უფრო მეტს კიდევ უპასუხისმგებლო ელემენტებს ეძლევათ საშუალება ხალხში არეულობა შეიტანონ და ჩვენი რესპუბლიკის პრესტიჟი დასცენ.

ასეთი მოქმედება მხოლოდ აძლიერებს ჩვენ მტრებს და საქართველოს სახელს უტეხს, როგორც ამიერ-კავკასიაში ისე საერთოდ ევროპაში.

მერე ვინ არის დამნაშავე, რომ აქამდის არ აღიკვეცა ასეთი მოქმედება და ძარცვა გლეხის შესაძლებლობა.

ჩვენ არა ერთხელ მიგვიქცევია მთავრობის ყურადღება, რომ აფხაზეთში ადმინისტრაცია არ არის ჯეროვნად მოწყობილი.

ისინიც, ვისაც ცოტა, რამ კიდევ შეეძლოთ გაეკეთებიათ დღეს თბილისში ბრძანდებიან და ეს მხარე მიტოვებულია ღვთის ანაბარად—მაშინ როცა მტერი ყოველ მხარეს ასე მოძრაობს დღეს და ასეთ საფრთხეში აგდებს, საქართველოს.

ასევეა დუშეთის მაზრაში, სადაც არ იქნა და არ მოწესრიგდა ადმინისტრაციის საქმე.

არა ოპოზიციისთვის, არა „პარტიულ კაპიტალის შეძენისთვის“ როგორც სოციალ-დემოკრატებს ყოველთვის ეჩვენებათ ხოლმე, არამედ საქმის გამარჯვებისთვის, რესპუბლიკის განმტკიცებისთვის და მოქალაქეთა მყუდრო ცხოვრების დაცვისთვის, ჩვენ მოვითხოვთ, რომ მთავრობამ ძალა იღონოს და ადმინისტრაციის საქმე მოაწყოს.

დროა მთავრობამაც და „კოლექტივებმა“ თუ „ქვეკოლექტივებმაც“ გაიგონ, რომ მარტო „ოპრიჩნიკების“ შექმნით არ მოეწყობა ადმინისტრაცია;

უნდა გამოყენებულ იქნას საქართველოს ყველა ცოცხალი ძალები პარტიის განურჩევლად—რათა საფუძველი ჩაეყაროს რესპუბლიკის მკვიდრ სამოქალაქო ცხოვრებას—თორემ სანამდი უნდა განმეორდეს ანანურისა და სოხუმის ამბები—ან და სანამდი გაუძლებს ამას ჩვენი რესპუბლიკა?..

ინგლისური გაზეთი სომხების შესახებ

„სომხების თავდასხმა დიდ ბრიტანეთის პოლიტიკაზე“.

ამ სათაურით ინგლისური გაზეთი „ჯორჯიენ მეილი“ № 10-ში, თბილისში, თავის მეთაურ წერილში ეხება იმ გაზეთ „აიასტანი აშხატავორში“, დაბეჭდილ წერილს, სადაც გამოთქმული იყო ის აზრი, რომ ინგლისელები ინტრიგას ეწევიან სომხეთში და სომხეთის ერის საწინააღმდეგოთ მოქმედებენ. ეს წერილი თავის დროზედ ჩვენ უკვე გავაცანით „საქართველოს“ მკითხველებს. ეხლა მოგვყავს სავსებით გაზ. „ჯორჯიენ მაილის“ აზრი:

„ინგლისის ინტრიგები ამიერ-კავკასიაში“.

„აიასტან აშხატავორში“ („სომეხი მუშა“), დაშნაკცაკანთა პარტიის ერევნის გაზეთში, მოთავსებული იყო მეთაური წერილი ზემოხსენებული სათაურით. ეს წერილი, რომლითაც გაიწვიეს ინგლისის ჯარები საქართველოს სომხეთ-აზერბაიჯანიდან, იმდენათ ტიპიურია დაშნაკცაკანებისათვის და იმდენათ დამახასიათებელია სომხეთის ერის პროვოკაციული ნაწილის შემოქმედებისათვის რომ სავსებით მოგვყავს იგი: (მოყვანილია სავსებით ის წერილი, რომელსაც ქართველი საზოგადოება უკვე იცნობს.

„სომხეთის მოძულენი“.

ეს წერილი ერთი იმ სახისთაგანია, რომლის წინააღმდეგ ჩვენ არა ერთხელ გამოგვითქვამს ჩვენი პროტესტი და ამ პროტესტების გამო ჩვენ კიდეც გვიწოდეს (დაშნაკცაკანებმა) სომხების მოძულენი

ეს ერთი იმ პროვოკაციულ ტყუილთაგანია, რომელთაც უნდა უმადლოდეს ამიერ-კავკასია არეულობებით.

მაგრამ ამ შემთხვევაში ეს წერილი მიმართულია ინგლისელების წინააღმდეგ: უფრო ხშირად მათი საგანი იყო ანტი ქართული და ანტი-მაჰმადიანური გამოსვლები.

მართალია, სომხებს ბევრი რამ აქვთ რაზედაც ილაპარაკონ და რომ სომხური პრესსა და სომხების პროპაგანდისტები ეყრდნობოდნენ სიმართლეს და მხოლოდ სიმართლეს, მათ შეეძლოთ თავის საკითხის ისეთს მხარეებს შეხებოდნენ, რომელნიც მოუპოვებდნენ მათ მთელი ქვეყნის სიმპატიას;

მაგრამ ეს კამპანია სისტემატიური ტყუილის, აგდებს მათ ისეთ საფრთხეში, რომ შესაძლოა სრულებით დაჰკარგონ ყოველივე დახმარება სხვა ქვეყნებისაგან.

ზედმეტია ლაპარაკი იმაზედ, რომ ზემოთ მოყვანილი წერილი სავსებით აშენებულია ტყუილზედ. მათი მტკიცებანი იმდენათ სასაცილოა, რომ უბრალოთ დროს დაკარგვა იქნებოდა გვეპასუხნა მასზედ არსებითად; მიუხედავად ამისა, ჩვენ მაინც შევეხებით რამოდენიმე, განსაკუთრებით, საინტერესო მუხლს.

„პოლიტიკაში ჩაფლულნი“.

ჩვენ არ ვიცით, მართლა ამტყუნებდენ თუ არა ინგლისელები სომხებს, რომ ისინი უსაზღვროდ ჩაფლულნი არიან პოლიტიკაში, მაგრამ მათ სრული უფლება ჰქონდათ ეს ეთქვათ.

ძალიან ბევრი ლაპარაკი და ძალიან ცოტა საქმე—ეს ცოდვა მარტო სომხებს არა სჭირთ: სომხების კამათი ზოგიერთ საკითხებში ჩვენ გვაგონებს ზოგიერთ ინციდენტებს რუსეთში 1917 წლის ზაფხულში: ამ დროს, ყოველდღე იკრიბებოდენ პოლონელთა და ბელორუსების სხვა და სხვა კომიტეტები და სწყვეტდენ პოლონეთის და ბელორუსიის ბედს, სრულებით დავიწყებას მიცემულნი, რომ ეს ქვეყნები ამ დროს, გერმანიის ოკუპაციის ქვეშ იყვნენ. მათი შედარება შესაძლებელია იმ კაცთან, რომელიც თავის მეზობელთან არჩევდა ვახშმის მენიუს, მაშინ, როდესაც მის სახლს ცეცხლი ეკიდა.

იმის ნაცვლად რომ მოიხმონ თავისი თანამემამულენი მშვიდობიან ცხოვრებისათვის მეზობელ მაჰმადიანებთან, და უცადონ იმ დროს, როდესაც საზავო კონგრესი გადასწყვეტს ყველა სადაო კითხვებს, სომხის ერის მრავალხელმძღვანელნი, არა მარტო დაშნაკცაკანების წრიდან, ამხედრებენ ხალხს მაჰმადიანების წინააღმდეგ.

ისინი შეპყრობილნი არიან უცნაური იდეით, რომ იქ, სადაც რამდენიმე სომეხი სცხოვრობს, უსათუოდ სომხური მართველობა და მისი კანონები დაწე-

უკანასკნელი ცნობები

საქართველო-ინგლის შორის დადებულ ხელშეკრულების ძალით ბათომ-ნოტანების რკინის გზა საქართველოს ხელში გადმოვიდა.

საქართველოს, აზერბაიჯანის და სომხეთის მთავრობებმა თხოვნით მიმართეს საზავო კონგრესის თავმჯდომარეს, რათა ბრიტანეთის ჯარების ევაკუაცია ამიერ-კავკასიიდან შეაჩერონ.

[illegible] ვერსალის ხელშეკრულებას ხელი მოაწერა.

კიევის აღების დროს ბოლშევიკთა პარტიზანებმა ხელთ იგდეს 860 მილიონ მანეთად ღირებული სურსათი.

პეტლიურასა და დენიკინის შორის ბრძოლა მკაცრ ხასიათს იღებს, განსაკუთრებით ოდესა-კაზიატინის რკინის გზის ხაზზე.

ინგლისის მაღაროს მუშებმა მთავრობას მოთხოვნილება წარუდგინეს, რათა დაუყონებლივ იქმნეს ზავი შეკრული რუსეთის საბჭოთა მთავრობასთან.

ლატვიიდან მოდის ცნობები გერმანელთა თავდასხმის შესახებ.

[illegible] გადასცა.

[illegible] ჩეხო-სლოვაკთა მთავრობამ [illegible] გამოაცხადა.

[illegible] სომხეთის [illegible] გრძელდება.

[illegible] ჯარმა დუნაის დასავლეთით მდებარე ტერიტორია [illegible] და უნგრეთის ჯარს გადასცა.

და ეს თვით მათივე ბრალია!

ფაქტია აგრეთვე, რომ სხვა ქვეყნებში მათ სიმპატიით ეპყრობიან — ამით ისინი საკუთარ პროპაგანდას უნდა უმადლოდენ!

მაგრამ მათ უნდა ეშინოდესთ იმისაც, რომ შესაძლოა ეს სიმპატია დაჰკარგონ მთელს ქვეყნიერებაში, თუ გაგრძელდა, დაშნაკცაკანების [illegible] ნია, [illegible] ილების და [illegible] პროვოკაცია.

თუ ეს ყალბი ცნობები და დეკლარაციები ერთხელ და სამუდამოდ არ მოისპო, შესაძლოა დადგეს ისეთი დღე, როდესაც აღარ დაუჯერებენ უკვე სამართლიან ცნობებს, სომხების ტანჯვის და მათი გასაჭირის შესახებ.

არის ინგლისური ანდაზა: „კოკა; რომელიც ხშირად მიაქვთ ქასთან, როდისმე გატყდება“.

[illegible]

ჩვენი გაზეთის უახლოეს №-ში დაიბეჭდება მეორე წერილი გაზეთ „ჯორჯიენ მეილის“ რედაქტორის ბ-ნ [illegible]

კანონის ძალით მოქალაქეთა და მემამულეთა თანხმობა იყო საჭირო. გარდა ამისა მთავრობისათვის, იმავე კანონის ძალით, საჭირო იყო და ახლაც უნდა იყოს უტყუარი ცნობები იმის შესახებ, რომ ამა თუ იმ სოფელს ქალაქად გადაკეთების შემდეგ საკუთარი რესურსებით შეუძლია თავის შენახვა. ეს ფორმალური მხარე [illegible]. ეს არის სახელმწიფოებრივი ეკონომიკასთან მიზან შეწონილი მოთხოვნილება. თვითმართველობებს იმისთვისაა საჭირო, რომ კულტურულ-ეკონომიური წინმსვლელობაში [illegible] ხელი შეუწყოს და არა იმისთვის, რომ ზედმეტ ტვირთად დააწვეს სახელმწიფოს ბიუჯეტს და ხალხს, როგორც ეს დღეს ხდება.

რომელიმე სოფლის ან დაბის ქალაქად გადაკეთებისათვის არ კმარა მარტო ის, რომ იყოს ადმინისტრატიული ცენტრი. ამ მხრივ უმთავრეს როლს თამაშობს ეკონომიური მხარე და თუ ეს მხარე სუსტია, მაშინ ასეთი სოფლის ქალაქად გადაკეთება უფრო საზარალოა, ვიდრე სასარგებლო, რადგანაც ქალაქის თვითმართველობა რთული აპარატია და დიდ ხარჯს იწვევს.

10000 ხმის მიმცემი მოქალაქე და აქვს რვა ვერსი რადიუსი. ამ თემის შუა გულშია მომწყვდეული ქ. ზესტაფონი, რომელიც დანიშნულია თემის ცენტრად.

თემში არჩევნები უკვე მოხდა და ამ მოკლე ხანში შეუდგება მოქმედებას.

მე, როგორც შორაპნის მაზრის ერობის, ზესტაფონის თემის და ქალაქ ზესტაფონის საბჭოს ხმოსანი, გულწრფელად ვაღიარებ, რომ ქ. ზესტაფონის ამ თემში შესვლა სასარგებლო იქნება როგორც თემისთვის, ისე ქალაქის მცხოვრებთათვის და მთავრობისთვისაც იმ მხრივ, რომ მცხოვრებს შეუმსუბუქებს ხარჯებს, გაერთიანებას ადგილობრივ ინტელიგენტურ ძალებს, გააძლიერებს სამოქმედო ასპარეზს და მასთან გაამარტივებს მართვა გამგეობას.

ეს იქნება იდეა ერთი სამაგალითო თემი არამც თუ მაზრაში, არამედ, შეიძლება, მთელს რესპუბლიკაში.

ამ ნაირად ზესტაფონელების მოთხოვნილება სამართლიანია და იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ჩვენი მთავრობა დააკმაყოფილებს მას.

დასასრულ უნდა დავძინო, რომ ამ საქმის მეთაურობას ტყუილად სწამებენ [illegible]-დემოკრატებს. დეპუტაცია, [illegible]

[illegible] ისეთივე უნდა იყოს, როგორც საქართველოს რკინის გზების სხვა ნაწილებზე.

7) ნატანებ-ბათუმის ნაწილის ექსპლოატაციისაგან აღებული შემოსავალი მიდის საქართველოს მთავრობის სასარგებლოდ.

8) ბათუმ-ნატანების ნაწილის საექსპლოატაციო უფლებაში საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განაგრძობს თვეში 100,000 მანეთის გადახდას ბრიტანიის მთავრობის სასარგებლოდ.

9) ბრიტანიის ძალა-უფლება იტოვებს უფლებას, ერთი თვით ადრე, ვინემ საქართველოს ძალა-უფლება აუწყებს ამის შესახებ, ამ ხელშეკრულებაში ცვლილებანი შეიტანოს ან გააუქმოს იგი.

10) ხელშეკრულება ესე ძალაში შედის 1919 წ. ოქტომბრიდან, რომლის [illegible] 1919 წ. აპრილის 6-ის ხელშეკრულება ძალას კარგავს.

ტფილისი 1919 წ. ოქტომბრის 15.

ხელი მოაწერეს; საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრი ევ. გეგეჭკორი. ინგლისის სარდლობა [illegible]

საქართველოს, სომხეთის და აზერბაიჯანის რესპუბლ. თათბირი [illegible]

საქართველოს და ბრიტანეთის ხელშეკრულება ნატანებ-ბათუმის რკინის გზის შესახებ

[illegible]

რუსეთის საკითხი და საქართველოს შესახებ

ერთი საათის მუშაობა — [illegible]

[illegible]

...ჯვა ტრედ-იუნიონისტების კრება მანჩესტან კაზინოში, სადაც მოისმინეს მოხსენება დე-ვალერისა, ახლათ დაბრუნებულ ნიუ-იორკიდან უკანონო შეხვედრის შემდეგ, ბალტიმორში.

საგარეო საქმეთა მინისტრის მიმართვა ბათომის გენერალ-გუბერნატორისადმი

„გარეშე საქმეთა სამინისტრომ ბათომში მყოფ საქართველოს კონსულს ... გზავნა:

ქობულეთ ბათუმის გზაზე ... ნატანის ... 3 დღეს: ოქტომბრის 15-ს ბათომიდან მომავალი ჩქარი მატარებელი № 2 როცა ... ქობულეთიდან ...

ოსმალეთში

ოსმალეთის მინისტრების ახლად შედგენილი კაბინეტი ახალ გაზრდა თურქების ძლიერ გავლენას ქვეშ იმყოფება. მუსტაფა ქემალ ფაშას ... წართმეული ... მუსტაფა ქემალ ფაშას სტამბოლში ელიან.

ამერიკული ჯარები

საფრანგეთში მის მიერ 2 მილიონ ... 343,000 ... 1918 წლის ... 70,000 ... 20,000 ... 300,000 ... 53,160 ... 179,625.

უკრაინის წარმომადგენლები კავკასიაში

თბილისში მყოფ უკრაინის დიპლომატიური მისსიამ, უკრაინის მთავრობის ... თბილისში, ბაქოს, ერევანს და ბათუმში.

სატრანზიტო მიმოსვლა უკრაინასთან. უკრაინის დიპლომატიური მისსიამ კავკასიაში მოაწყო სატრანზიტო მიმოსვლა უკრაინასთან. წერილები იგზავნება უკრაინის მთავარ საელჩოებში ბათუმიდან შემდეგი მარშრუტით: კონსტანტინოპოლი ... იასსა — კიშინევი ...

უკრაინის საინფორმაციო განყოფილება.

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენ.)

ლონდონი, ოქტომბრის 16.

სამხრეთ რუსეთის შეიარაღებული ძალების ... ოფიციალური ცნობა 3 ოქტ. ...

...ცარიელი მატარებლები დადის იმ მიზნით, რომ იქიდან ჯარი გამოიყვანონ.

ფონ-დერ-გოლც ფაშა.

გენერალ ფონ-დერ-გოლცმა ფონ-ბეერგარტს გადასცა და ამ დღეებში მას ბერლინში მიელიან.

გერმანელ წარმომადგენელთა დაპატიმრება.

რიგაში და ლიბავაში გერმანელების წარმომადგენლების ლატიშთა მთავრობამ დააპატიმრა. გერმანიის მთავრობამ პროტესტი განაცხადა ამის გამო.

გემი „გოლდენტა".

გემიდან ... ჯარის და ტყვეების ...

გერმანია რუსეთის შეთანხმებისთვის.

... 25 ... რომ გერმანია რუსეთის შეთანხმების ...

— Има ли тутъ грузинци? (არიან აქ ქართველები?) ...

Кажи му тези грузинци ... Грузиния, въ Африка ли? Дали мисние, че Грузия ... стойна? ...

...საქმე არ არის) უპასუხე ... ბოლშევიკური ... ბულგარელის შინაგანი ბუნება პოლიტიკით არის გამოწვეული.

და მის სხივები ეთამაშება ქალაქის მოძრაობისაგან ანავალ მტვერს. ჩვეულებრივი მოძრაობა, როგორც მიღებულია ყველა დიდ ქალაქებში, როგორიც იყო გუშინ, ამგვარივე იქნება ხვალაც და შემდეგაც. მხოლოდ დღეს სოფიის ქუჩების მოძრაობის ერთ-ფეროვნებას სცვლის ხანდახან ჩამოვლილი უიარაღო ჯარი, რომელიც ფრონტიდან მოდის და დემობილიზაციის დალოცვილ ძალით თავიანთ სახლკარს უბრუნდება. ერთი გარემოებაა კი საკვირველი. ჯარი ფრონტიდან ბრუნდება, სადაც სამი წლის განმავლობაში იბრძოდა მტერს, შეწყვეტილია ადამიანთა მიერ ერთმანეთის ხოცვა ჟლეტა და ეს ჯარი ასე უსიმღეროთ, არა მხიარული, განწირული მოდის. ვინ იცის, ზოგს სამი წლიწადიც არ უნახავს მშობლები, თავისიანები, ქ. სოფია, მაგრამ არც ერთს სიხარულისა არა ეტყობა რა სახეზე. მეორეც, რომ ჯარი იარაღ-აყრილია. არც ჩვეულებრივი რიგში აკრძალული ბუტბუტი და ჩურჩული ისმის. ყველას მოწყენილია შუბლი და მოდის თავ ჩაღუნული. ზოგი გამვლელი შეჩერდება ერთ წამს, შეჰხედავს, რაღაცას წაიბუტბუტებს, ისევ გაუდგება გზას, ზოგი სულაც არ შეჰხედავს და ისე გაივლის თითქოს არც კი დაუნახავს სამშობლოს დამცველნი.

თავი ამელო და უმიზნოდ დავხეტიალობდი ნაცნობ ქუჩებში, ჯარი რომ დავინახე, შევჩერდი და ძლიერ დამაინტერესა ამ გარემოებამ თუ რამ გამოიწვია ასეთი და რუნებ, ან ვინ იყვნენ. ერთ ჯარის-კაცს, რომელიც ქუჩიდან ტროტუარზე ამოსულიყო, ვკითხე ბულგარულად.

— საიდან მოდიხარ?

ჯარის კაცმა რაღაც ადგილი დამისახელა მაკედონიის ფრონტზე, რომელიც იმ საათშივე დამავიწყდა.

— რა ნაწილია ესა? ვკითხე ისევ.

— Първа дивизя.

— აჰა! პირველი დივიზია! ეს ის დივიზიაა, რომელმაც დიდი სახელი მოიხვეჭა ამ ომში! მას რკინის დივიზია ერქვა! ეხლა კი მივხდი მათ უიარაღობის ამბავს და დაღვრემილობას. ისინი, თითქმის ყველანი, მთელი დივიზია, ტყვედ ჩაუვარდათ ფრანგებს! ტყვეობიდან მოდიოდნენ. ჰოი, სირცხვილო! მომაგონდა ერთ ბულგარულ საზოგადოებაში კამათი ამის შესახებ: გადაწყვეტილი ჰქონდათ დიდის ამბით დაეხვედრებინათ პირველ დივიზიას ფრონტიდან დაბრუნებისას. დახვედრის წესრიგი უკვე შემუშავებული იყო. მაგრამ სწორედ ამ დროს მოხდა არა-ჩვეულებრივი მოვლენა: მაკედონიის ფრონტი გაირღვა და მთელი ბულგარეთის არმია, ორი დივიზიის გარდა, რომელთაც ბოლშევიკური აჯანყება მოახდინეს, ტყვედ იყო ჩავარდნილი, მათ შორის თვით ეს სახელ-მოხვეჭილი „პრვა დივიზია“-ც. ამის და მიუხედავად ზოგიერთნი, მომხრე იყო, მაინც გაემართათ დახვედრა და ეს, ბოლოს დროს მოსული მარცხი არაფრად ჩაეგდოთ, მეორენი კი ჰკიცხავდნენ და ამბობდნენ, პირველი დივიზია ღირსი აღარ არის დახვედრისა და მართლაც ჩემს მეტი არავინ დახვდებია მათ!..

ამ ამბით გულდათუთქული წაველი „Сладкарница“ში (სატკბილეულო, საკონდიტერო).

— Bitte-ო მითხრა კანდიტერის ქალმა (გერმანელმა) დავჯექი ჩაის მოლოდინში.

— Sprechen Sie Deutsch?—მომიბრუნდა გერმანელი ჯარის კაცი.

— არა, არა მე ძალიან ცუდად ვლაპარაკობ—უპასუხე დამტვრეული გერმანულით, რომ არ დაეწყო ჩემთან ლაპარაკი და მით გერმანულის გრამატიკა არ ამეტირებინა გულ-საკლავად ჩემი ახალი ფორმებით და წესებით.

— Sie sind russicher offizier?

— Ja, მაგრამ გერმანული მაინც არ ვიცი, არა ვლაპარაკობ.

დაიწყეს ლაპარაკი, რომელშიაც მესამედი თუ გავიგე, დანარჩენი ისტორიას ჩავაბარე სიბნელით მოცული. ნემცოიკა მომიბრუნდა და მითხრა: კითხულობს სადაური ხარ და სად და როდის მოჰყევი ტყვეთაო უთხარი მაგას ტყუილად ჰგონია ვითომ რუსი ვიყო, მე გახლავართ

— Грузинецъ მეთქი.

— გიორგიო?—წაიდუდუნა გერმანელმა, როდესაც გაიგო სადაურიც ვიყავი.

— გიორგი კი არა არჩილი მქვიან მეთქი.

— მე სწორედ იქიდან მოვდივარ. თქვენი ქვეყნიდანაო—გადმომითარგმნა მისი სიტყვები ნემცოიკამ.—კავკასიაში ვიყავ, საქართველოში და ეხლა შინ ვბრუნდებიო.

ამის გაგონებამ იარაღი დამაყრევინა, ისე დამაინტერესა ამ გერმანელ ჯარისკაცმა. რომ ეხლა იმის პოზიცია ავიჭირე, ნემცოიკას აღარ დავაცალე და იმდენი კითხვები მივაყარე თვით არ ვიცი რომელ ენაზედ, ნამდვილად ესპერანტო იქნებოდა, ქართული, რუსული, ბულგარული, ფრანგული და გერმანული სიტყვებით შედგენილი კითხვები, ერთმანეთში არეული იყო, რომ გერმანელი გაოცებული იყო ამ გვარ იერიშით და ვერც კი ახწევდა თავს თავდასხმას და ვერც პასუხის მოცემას ასწრობდა.

მაშინ გერმანელებზე ძალიან ცუდი წარმოდგენისა ვიყავი. და როდესაც პირველად წავიკითხე გაზეთებში, გერმანელების ჯარი საქართველოში შევიდაო,—გული გამისქდა. მომაგონდა პატარა ბელგია აწიოკებულ აოხრებული, სერბია, რომელსაც იმგვარივე ბედი ეწვია და ისიც ვნახე ჩემის თვალით; თუ როგორ ექცეოდნენ ამ ჟამად გუშინდელი მეგობარ ბულგარეთს, როდესაც სტოვებდნენ მას, რადგან მათ მაგიერ ფრანგები და ინგლისელები უნდა შემოსულიყვნენ. მათ თავხედობამ და ცარცვა-გლეჯამ იქამდინ მიაღწია, რომ ბულგარეთის მთავრობამ გერმანიას პროტესტის ნოტა გაუგზავნა, მაგრამ ამაოდ. გუშინდელი მეგობრები დღეს გადაკიდებულიყვნენ და შეიარაღებული შეტაკებანიც იყო ზოგან. უნდა გენახათ ბულგარელები როგორ ჰლანძღავდნენ და სწყევლიდნენ მათ მოსვლას და მათ მომხრე გერმანოფილებს.

ვიცოდი ეს გერმანიის ოინები და მეშინოდა. ვაი თუ საქართველოსაც ეს დღე მიაყენონ მეთქი გერმანელებმა. ამიტომ იყო, რომ დაინტერესდი და ჩემი ქვეყნის ამბავი ვკითხე ამ გერმანელ ჯარის კაცს...

არჩილ მაჭავარიანი.

(შემდეგი იქნება)

ცოტა რამ ყოფილ თბილისის მე-8 გიმნაზიის შესახებ

რევოლუციამ ბევრი ისტორიული ნაშთი იმსხვერპლა. რევოლუციამ არ დაინდო ისტორიული სასწავლებელიც.

საზოგადოებას მოეხსენება, რომ თბილისის სასულიერო სემინარია, რომელიც გადაკეთდა მე-8 ვე ვაჟთა გიმნაზიად დახურულ იქმნა.

მოსწავლენი მისნი გადაყვანილ იქმნენ მე-7 ვაჟთა გიმნაზიაში; ხოლო მასწავლებლები რესპუბლიკის სხვა და სხვა გიმნაზიებში დაქსაქსეს.

ყველამ იცის თბილისის ყოფილ მერვე ვაჟთა გიმნაზიის დაარსების ისტორია. ყოფილი გიმნაზია წარმოადგენდა სიმბოლოს ქართულ სემინარიისას, როგორც ერთად ერთი სასწავლებელი, რომელიც რუსეთის შავბნელ რეაქციის დროსაც მედგრად იდგა და პირნათლად ასრულებდა თავის მოვალეობას სამშობლოს წინაშე.

ზედმეტია იმის ჩამოთვლა თუ რა ღვაწლი მიუძღოდა მას. ამ სასწავლებლიდგან გამოდიოდნენ სამშობლოს მოღვაწენი. ამ სასწავლებლიდგან გამოვიდნენ ჩვენი ერის და დემოკრატიის მესვეურნი.

მიუხედავად იმისა, რომ მხოლოდ ამ სასწავლებელში ტრიალებდა ეროვნული შეგნება და სული, რის წყალობითაც აიხსნება ის გარემოება, რომ სემინარიაში სრულებით უმტკივნეულოდ ჩატარდა ნაციონალიზაცია იმ დროს, როცა მთავრობის გიმნაზიებში საჭირო იყო ათეული წლეები, რომ აღმოეფხვრათ ძირიან ფესვიანად რუსოფიზმი.

ბევრი საგმირო მოქმედებების მოწამე არის სემინარიის კედლები... ბევრი ჭაღარა მამულიშვილების და რევოლუციონერების ამღზრდელია, მაგრამ რევოლუციამ არ დაინდო თავის ამღზრდელი..

დემოკრატიულ ხანაში სემინარია გადაკეთებულ იქმნა მერვე ვაჟთა გიმნაზიად. რადგანაც სასულიერო ხასიათის საგნები ზედმეტ ბარგად იქმნა ცნობილი, შეტანილ იქმნა საერო ხასიათის საგნები. (გიმნაზიური) სემინარიის რეორგანიზაციის შემდეგ, გადასცა იგი სახალხო განათლების სამინისტროს დიდი შენობით, მდიდარი სამკითხველოთი და მრავალი ძვირფასი განძეულობით.

ყოფილ სახალხო განათლების სამინისტრომ, რომლის სათავეში იდგა მაშინ ბ-ნი გ. ლასხიშვილი, დანიშნა ამ ახლად გადაკეთებულ გიმნაზიის დირექტორად ქუთაისის რეალურ სასწავლებლის ყოფილი მატემატიკის მასწავლებელი ბ-ნი ს.პ. ჯორჯიკაია რომლის დანიშვნისა დიდ შეცდომად უნდა ჩაითვალოს. დირექტორობა მისი აზრით განისაზღვრებოდა მხოლოდ „გეომეტრიულ მოხაზულობით“.

სასწავლებელის ინტერესი მოითხოვდა კი გამოცდილ, ენერგიულ ადმინისტრატორს, რომელიც დააყენებდა სასწავლებელს მკვიდრ ნიადაგზე.

მაგრამ ახლ მე 8 ვაჟთა გიმნაზია უდღეური გამოდგა. ცხრა თვის ავათმყოფობის შემდეგ მიიცვალა...

ყოფილი მერვე ვაჟთა გიმნაზიის მოწაფენი შეერთებული იქმნა მეშვიდე ვაჟთა გიმნაზიის მოწაფეებთან; მაგრამ საჭიროა ერთი რისამე აღვნიშვნა: პედაგოგიკის უმთავრესი მოთხოვნილება არის სულიერი კავშირი მასწავლებლებისა მოწაფეებისადმი, რის შემწეობით მასწავლებელი მიიზიდავს თავისკენ მოწაფეს და გაეცნობა მის ფსიხიკას, მის ტრადიციას. როდესაც თვით მასწავლებელი იცნობს მოწაფეს, იცნობს მის ფსიხიკას, მდგომარეობას, განვითარებას და ტრადიციას, თანამედროვე საღი პედაგოგიკის თვალსაზრისით ასეთი სულიერი კავშირის გაწყვეტა შეუძლებელია. მაგრამ სინამდვილეში რას ვხედავთ: მთელი გიმნაზიის მოწაფეები ერთბაშად და უეცრივ მოშორდა თავის სულიერ აღმზრდელ მამებს... მოწაფე ვერ იცნობს „alma matrad“ იმ მასწავლებელს, სადაც არცერთი აღმზრდელი თავის სასწავლებლიდგან არ გამოყოლია.

რით აიხსნება ის მიზეზი, რომ ყოფილი მერვე გიმნაზიის მასწავლებლები და მოსწავლენი ამყოფებიან რუსულად, რომ ვსთქვათ „опало“-ში??

მივიღოთ მხედველობაში, რომ სახელმწიფოს ფინანსური გასაჭირის დროს მიღებულ იქმნას სახელმწიფოს გასავლის შემოკლება, მაგრამ რა სახელმწიფოებრივი მიზეზები უკარნახებდნენ ჩვენს ეხლანდელ განათლების სამინისტროს, რომ ასე დაქსაქსა ყოფილ მერვე გიმნაზიის მასწავლებლები, როდესაც მასწავლებელნი საჭირონი იყვნენ მე 7 გიმნაზიაში?

ბ. ჯ.

დაიბეჭდა და დაურიგდა გასასყიდად ქუთაისში: მთავრიშვილის მაღაზიაში. თბილისში: წერა კითხვის გამავრც. საზოგ. მაღაზიაში.

ქართული წერის დედანი
ს. დათეშიძისა
2595 12—3

მიმოსვლა
სახალხო მატარებლებისა ს. ს. რკ. გზ.

გადის თბილისიდან.

ფოთში	№ 21	ღამ.	12 ს.	5 წ.
ქუთაისში	№ 10 9	სად.	8 ს.	7 წ.
ბათომში	№ 5	საღ.	5 ს.	4 წ.
ფოთში	№ 3	დილ.	9 ს.	56 წ.
ბათომში	№ 1	ღამ.	11 ს.	30 წ.

მოდის თბილისში

ბათომიდან	№ 2	დილ.	7 ს.	—
ფოთიდან	№ 4	საღ	8 ს.	45 წ.
ბათუმიდან	№ 6	შუად.	12 ს.	10 წ.
ქუთაისიდან	№ 11,12	დილ.	9 ს.	30 წ.
ფოთიდან	№ 22	დილ.	6 ს.	06 წ.

თბილისი-სალოგლი

გადის სალოგლში

№ 8	საღამოს	6 ს.	5 წ.
№ 6	შუადღის	2 ს.	32 წ.
№ 4	საღამოს	9 ს.	50 წ.

მოდის სალოგლიდან.

№ 3	დილის	7 ს.	27 წ.
№ 5	ნაშუად.	3 ს.	5 წ.
№ 7	დილის	11 ს.	52 წ.

თბილისი-ქსანი, გორი-ბორჯომი.

გადის

№ 63	შუადღის	2 ს.	40 წ.
№ 61	დილის	7 ს.	52 წ.
№ 19,20	შუად.	3 ს.	26 წ.

მოდის:

№ 19,20	დილ.	6 ს.	30 წ.
№ 62	დილ.	11 ს.	24 წ.
№ 64	საღ.	8 ს.	4 წ.

თბილისი-ხანაიბა

გადის:

№ 4,3 ს. შუად, 1 ს. 40 წ.

მოდის:

№ 4,3 ს. დილ. 11 ს. 30 წ.

შენიშვნა 1. მ. მ. №№ 21 და 22 დანიშნულება არის სამგზავრო სისწრაფის გადასაზიდები და მალე წასახდენი საქონლის.

შენიშვნა 2. მ. მ. №№ 61, 62, 63. 64 იმოძრავებენ თბილისისა, ქსნისა და გორის შუა: 1 წყვილი ივლის უქმე და კვირა დღეებში, 2 წყვილი უქმე და უქმის წინადღეებში.

დოქტორი მედიცინისა
მოსე ანთიმოზის ძე
საღანდარიშვილი
უფროსი ექიმი თბილისის სამხედრო სკოლისა. ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9 ს-მდე და საღამოს 5—7 საათ. მდე ოლღას ქ. 3., ტელეფონის № 17—21.

მედიცინის დოქტორი
ბ. ა. ახვერდოვი
ყოფ. ორდინატორი პეტროგრადის ვენერიულ კლინიკისა იღებს ავადმყოფებს დილ. 10—12 საათ., საღამოთი 5—7 ნახ. 1-მდე სპეციალად ვენერიულ, კანის და სიფილისით ავადმყოფებს. (914 და 606-ის შეშხაპუნება) გადავიდა ახალ ბინაზე მიხეილის ქუჩა № 7 ვორონცოვის ძეგლთან, შესავალი კუთხიდან ეკლესიის ქ. № 1.
50—2559—1

საექიმო კაბინეტი
ექ. პ. ს. შელაშვილისა
მიიღებიან: ვენერიული, კანის, სიფილ. და სხვა გვარ სნეულებანი ავათმყოფები სასქესო და საშარდე ორგანოთა (606 და 914 წამლობა) მიხეილის საავათმყოფოსთან, ფოსტის ახლოს პლეხანოვის (№ 55) და ბელგიის (№ 1) ქუჩების კუთხე საღამოს 6—7 ნახევარ საათ 25—2536—1

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა
გ. გ. მიგრაბიანი
შინაგანი ავადმყოფობა, ჭლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X სხივებით დიდი სალენიიდი და [illegible] კით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობასათვის. ყოველ დღე დილის 8—[illegible] საათამდე და საღამოს 6 9 საათამდე ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 7 92.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმის
[illegible] დავითის ძის
[illegible]
იღებს კანის, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ის და 606-ის შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“ს პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

რისთვის დამაპატიმრეს?

ამბობენ სახლის თაობაზე, ხართ დაპატიმრებულიო, მაგრამ სახლი ხომ კერძო ინტერესია და არაფერი საერთო არ აქვს ხონის დელეგატების ამორჩევასთან.

მე მაინც ჯერ მინდა უამბო მკითხველს სახლის შესახებ და იმან განსაჯოს, მართალი არიან ისინი, თუ არა. ჩემი სახლი ხონში მიქირავებული მქონდა სკოლისთვის ეკატერინე მაჭარაძისთვის. ვადა იწყებოდა კონტრაქტით 1 ივლისს 1918 წლიდან და თავდებოდა 1 ივლისს 1919 წელს. ქ. მაჭარაძისას, ვადის გათავებისას, სახლი ჩემთვის უნდა ჩაებარებინა, რადგან მე სხვა სახლი არა მაქვს, რომელშიდაც შეიძლებოდეს ცხოვრება. როდესაც ვადამ მოახწია, მე გავაფრთხილე ქ-ნი მაჭარაძისა და პირადაც ვუთხარი, რომ სკოლისთვის სხვა სახლი დაენიშნა რადგან ის სახლი ჩემთვის მინდოდა სადგომათ. მაჭარაძისამ ერთხანს მატყუა, დაგიცლიო; თუმცა ვადა ორი თვის წინ გავიდა, სწავლის დროც მოახლოვდა, მაგრამ ვხედავდი ქ. მაჭარაძისა არც სახლის დაცლას აპირებდა და არც სკოლისთვის სახლს ეძებდა.

ამ დროს ცუდი ხმები მოდიოდა ჩემამდის სახლის შესახებ: ქ. მაჭარაძის დარაჯი ჩემს მსახურს ხშირად ეუბნებოდა: „რას ჩასცივებია შენი ბატონი ჩემს ქალბატონს, ნუ თუ ვერ მიხვდა შენი ბატონი, რომ კლიტეებს მისთვის არ აძლევს ქალბატონი, რომ სახლის მთლად წართმევა გვინდაო“. ამ გვარი ხმები ხშირად მოდიოდა ჩემამდის, მაგრამ მე ყურადღებას არ ვაქცევდი, რადგან ვერ წარმომედგინა, რომ სკოლის უფროსი ასეთს სისულელის განიზრახავდა და მადლობის მაგიერ, სახლის კარს წამართმევდა. მსახურები რომ დავღალე, თვითონ წაველი რამოდენიმეჯერ მაჭარაძის ქვრივთან გასაღებისთვის, მაგრამ სხვადა და სხვა მიზეზებით კლიტეები არ გარდმომცა: ხან მეტყოდა „კლიტეები დარაჯს აქვს და იმას მოკითხეთო“, ხან კი, „ქალაქის თავი წავიდა თბილისს და მისს მოსვლამდის მომიცადეთო“; ქალაქის თავს რა საქმე ქონდა ჩემ სახლთან, დღესაც არ ვიცი. ერთხელ ადრე წაველი მსახურით ბაზარში, ჩემს სახლს რო გაუსწორდი, შევნიშნე, სახლის კარები გაღებული იყო. მე მაშინვე ვთხოვე მსახურს, შესულიყო სახლის აივანზე და გაესინჯა კარები და ენახა დარაჯი იყო სახლში, თუ არა. ჩემთან ხმები მოდიოდა, რომ სახლს არავინ დარაჯობს, ღამე იგი მიტოვებულია, თუმცა დარაჯათ ითვლებოდა ერთი მოხუცი, მაგრამ ხმები იყო, ის თავის სახლში ათევს ღამესო. ჩემმა მსახურმა აივანიდან დამიძახა: „სახლის კარები ღიაა, მაგრამ შიდ არავინ არ უნდა იყვესო“.

ამ დროს მეც ავედი აივანზე. კარი ღია დამხვდა, შევაღე მეორე ოთახის კარები, ისინიც ღია იყო. ავედი მეორე სართულში, არც იქ იყო დარაჯი და კარები კი ყოველგან ღია დამხვდა. ფანჯარაზე, სადაც დარაჯის ტახტი იდგა, სახლის ყველა კლიტეები ბაწარზე აკიდებული ეკიდა.

რადგან ასეთ მდგომარეობაში დამხვდა სახლი, უდარაჯოთ, უპატრონოთ, მე განვიზრახე მიმეღო ზომები მისი დაცვისა, რადგან კლიტეებს მაჭარაძის ქვრივი არ მაძლევდა და თან აგდებულად მელაპარაკებოდა: კლიტეები „სტოროჟს“ მოკითხეთო, „სტოროჟ“ კი მასზე მითითებდა და თან ჩემი მსახურის პირით მაფრთხილებდა, რომ სახლს მთლადაც წაგართმევენო, ამისთვის, როგორც მოგახსენეთ, ვთხოვე ჩემს მსახურს ეშოვნა მუშები სახლის დასაცლელად, რადგან იგი უპატრონოთ იყო მიტოვებული.

მუშებს დავაცლევინე ჯერ ქვეითა სართული, მერმე ზევითა და სკამები ეზოში ხის ქვეშ დავაწყობინე. საღამომდის მაცალეს ხონის დიკტატორებმა სახლის დაცლა. ყველა ქუჩებზ იყო მათი წრიალი, მაგრამ მე ყურადღებას არ ვაქცევდი, რადგან ჩემთან ვერავინ ბედავდა მოსვლას. საღამოს, დაღამებისას, დიდი თათბირის შემდეგ, როგორც მერმე გარდმომცეს, ქალაქის თავის მოადგილემ ილია რუხაძემ, ხონის მილიციის უფროსი გამომიგზავნა, რომელმაც გარდმომცა, რუხაძე გიბარებსო, მეც მაშინვე გავემართე მასთან. ქალაქის თვითმართველობის შენობაში შესვლისას, მან შემომძახა: „ვინ მოგცათ ნება სახლის დაცლისაო“ მე მიუგე: მე სახლი მიქირავებული მქონდა ეკატერინე მაჭარაძისათვის, ვადა დიდი ხანია გაუვიდა მას, კონტრაქტის განახლება არა მსურს, რადგან თვითონ ვაპირებ იმ სახლში დგომას. თვითონ ვცლი, რადგან მიტოვებულია მდგმურისაგან უდარაჯოთ, და ამ მდგომარეობაში მიტოვებული სახლი ყოველ ბოროტმოქმედს შეუძლია დაიწვას და რას გარდავახდევინებ ქ. მაჭარაძისას, რომელსაც ქუდიც არა ახურავს თავისი, მაგრამ, თქვენ, ვაჟ-ბატონო, ვინ ბრძანდებით? მე თქვენთვის სახლი არ მომიქირავებია და ვერც გიცნობთ და რა უფლება გაქვთ ჩემს შინაურ საქმეებში გაერთოთ? მე ვიცი და მაჭარაძისამ, მას შეუძლია მოიქცეს სასამართლოში და იქ მიიღებს ჯეროვან პასუხს.“ ხონის იუპიტერი ამ სიტყვებზე სავარძელში ჩაჯდა და იქიდან მიუბრუნდა იქ დამსწრეთ, მათ შორის ხმოსნებიც იყვნენ.

ჩვენ ის სახლი სკოლისთვის გვინდა. ამას თავის სადგომათ კი არ უნდა იგი მუდმივ თბილისში ცხოვრობს, მას მეორე სახლი აქვს, თუ ხონში ცხოვრება უნდა და იქ შეუძლია იცხოვროსო, მე ბევრი ვარწმუნე ჩვენი პატარა იუპიტერი, რომ სახლი ჩემია, მინდა თვითონ დავდგები, მინცა ჩემიანებს დავაყენებ და რომ ეს მას არ ეხება, მერმე სინდისით დაუფიცე, რომ ხონში მეტი სახლი არა მაქვს, რომელშიდაც დგომა შეიძლებოდეს, მაგრამ ყველი ჩემი ცდა ამაო გამოდგა. მერმე მიუბრუნდა მილიციის უფროსს და უბრძანა: ახლავე სკოლის სკამები შეეტანა მას ჩემს სახლში მილიციონერების დახმარებით და ჩემთვის ოქმი შეედგინა და გადაეცა სასამართლოში. როგორც უბრძანა რუხაძემ, ისე მოიქცა მილიციის უფროსი.

ჩემი სახლის საქმეს არავითარი კავშირი არა აქვს ხონის თვითმართველობის გაუქმებასთან. მხოლოდ სრულიად შემთხვევით ქონდათ ადგილი ამ ორს შემთხვევას.

შეიძლება ჩემი სახლისთვის ყურადღებაც არ მოექციათ, რომ გაბრაზებულნი არ ყოფილიყვნენ ჩემზე ხონის საზოგადოებისგან დელეგატობის მიღებისათვის. ხონის საზოგადოება ორ თვეზე მეტს მეხვეწებოდა გადამეცა მთავრობისთვის მათი თხოვნა ხონის ქალაქისა სოფლად (ერობათ) გარდაქმნაზე.

მეც, დიდი თხოვნის შემდეგ, დავთანხმდი. რა ვიცოდი, თუ ასეთს შურის ძიებას გამოიწვევდა ქალაქის გამგეობის მხრივ ჩემი ნაბიჯი

როდესაც დაწვრილებით გაიგეს, რომ მე მივიღე საზოგადოების წინა ადება და დავთანხმდი მთავრობის წინაშე შუამდგომლობაზე, იმათ იწყეს გამოსვლები ჯერ სოფ. ქარჩხაბში, რომელიც ხონის საზოგადოებას ეკუთვნის, იქ გამოვიდა ქალაქის თავი გალდავაძე

იმას მიემართა საზოგადოებისთვის, როგორც იქ დამსწრეთ გადმომცეს, რისთვის აგზავნით დელეგატს თბილისში, ქალაქი არ ჯობია სოფელს, ქალაქებს ნება აქვსთ სახლები წაართვათ სხვებს, თქვენ ლუკა ბახტაძეს აგზავნით თბილისში და ჩვენ კი მას სახლი გვინდა ჩამოვართვათ და თქვენ გარდმოგცეთო.

ხონის ბაიყუშს ეგონა, დიდ სახელს მოიხვეჭდა სხვისი სახლების მოტაცებით, მაგრამ ახლა უწინდელი დრო აღარ არის. ხალხმა ერთხმად მიაძახა: „ჩვენ სხვისი წანართმევი არ გვინდა, ლუკა ბახტაძეს მისი სახლი ღმერთმა მასვე მოახმაროსო. სახლი თუ საჭიროა სკოლისთვის, ჩვენ თვითონ ავაშენებთ, ხონელებს არ ეკადრებათ სხვისი სახლების წართმევაო“.

საბრალო გალდავაძეს ეგონა, ახალი ჭეშმარიტება ამცნო შეკრებილ საზოგადოებას, რა იცოდა ამ უბედურმა, რომ ასეთს ჭეშმარიტებას დიდი ხანია ქადაგობენ მისი ამხანაგები, მარაგზის რაინდები, იმ განსხვავებით, რომ ისინი ამგვარ ქადაგებისთვის ათი-ათასობით ჯამაგირებს არ იღებენ ხონის თვითმმართველობისაგან, როგორც ბატონი გალდავაძე.

19 აგვისტოს, როდესაც ხონელებმა პირველი კრება მოახდინეს თბილისში გასაგზავნი დელეგატის ასარჩევათ, რომელზედაც ხონის თვითმმართველობის მეორე რაინდმა, რუხაძემ, მოინდომა ხონელების პეტიციის დახევა და ჯიბეში ჩადება, მანაც სცადა ხონელების ტკბილის სიტყვით მოთაფვლა: „ჩვენ თქვენთვის ვცდილობთ, გვინდა ლუკა ბახტაძეს სახლი წავართვათ და თქვენ გარდმოგცეთ, თქვენ კი იძახით ქალაქი არ გვინდაო და ლ. ბახტაძეს დელეგატათ აგზავნითო“ ამ სიტყვებზე საზოგადოების მოთმინების ფიალა აივსო და მრისხანეთ მიაძახეს: „ჩვენ არ გვინდა სხვისი წანართმევი, ღმერთმა იმას მოახმაროს, ვისიც არის, გაეთრიე აქედანო და როგორც დამსწრენი მერმე ადასტურებდენ, ბევრი საზეთი მიიღო ბ. რუხაძემ იმის, რომ მისი ქადაგების თესლი კეთილ და ნოყიერ ნიადაგზე არ დავარდნილა..

საბრალოა იგი მთავრობა, რომლის მოხელეები საჯაროდ ცარცვა-გლეჯას ქადაგებენ და ხალხი კი აჩერებდეს მათ...

შეიძლება ვინმემ იკითხოს, რით აიხსნება ხონის დიკტატორების ასეთი გაურიგებელი ჩემი დევნა? მიზეზი ბევრია, თავი და თავი მიზეზი ისაა, რომ პატარა კაცი მისთვის არის პატარა, რომ უსათუოდ დიდი უნდა გახდეს და რადგან მას გონია, რომ მას ყველა ხელს უშლის, თორემ ის დიდი ვინმე იქნებოდა, ამისთვის ყველაზე გული მოდის.

ხონის ბობოლოებს უნდოდათ ხონელებისთვის შიშის თავზარი დაეცათ, რომ მერმე შეძლებოდათ სასყიდლის აღება, მაგრამ ყოველთვის ისე ხდებოდა, რომ მე უნებლიეთ ხელს ვუშლიდი მათ.

ივლისში, თუ ივნისში ჩემთან მოვიდა ხონის მცხოვრები ვინმე ნესტორ შველიძე, რომელმაც იურიდიული დახმარება მთხოვა და თან მიამბო:

მაზრის კომისრის განკარგულებით ერთი თვით საპყრობილე მაქვს მის ჯილით და თან გარდმომცა: ხონის ქალაქის საბჭოში არის ხმოსანი ჩემი მოყვარე მიხეილ შველიძე; ქალაქის თავის დავალებით სოფ. ქარჩხაბში მიხეილ შველიძის ჰიშკარზე ცხენის წყლის არხზე ცემენტის ხიდი უნდა გამეკეთებინა. მკითხველს უნდა მოვახსენო, რომ ამ ორ შველიძეთა შორის დიდი განსხვავებაა. ერთი მუშაა, ცნობილი ხური, კაცი, რომელმაც თავისი შრომით კარგი შეძლება შეიძინა, მეორე კი მთელ მის სიცოცხლეში ჰერში აპურჭყებდა და სხვის შეძენილს ითვლიდა და როდესაც გათენდა, მან გათენება ისე გაიგო, რომ აწი საჭიროა მხოლოდ სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში ჩაწერა და მეტი არაფერიო. რადგან ამისთანა კაცებს ეძებდენ ხონის ქალაქის თავები საბჭოს ხმოსნებათ, იმანაც დათანხმდა ხმოსნობაზე, ბი ამ მიხეილ შველიძემ უთხრა ნესტორ შველიძეს: „რისთვის ამდენ ხანს ხიდი არ გააკეთე ჩემს ჰიშკარზეო“.

(დასასრული იქნება)

ლ. ბახტაძე.

სახელმწ[illegible] სამინისტროს სტამბა, [illegible] ქუჩა № 3.